

## УРОК 1

**Тема:** Антуан де Сент-Екзюпері – французький письменник. «Маленький принц» - філософська алегорична казка-притча.

**Мета:** зацікавити учнів біографією і творчістю А. де Сент-Екзюпері; ознайомити з історією створення казки «Маленький принц»; допомогти засвоїти поняття «філософська казка-притча», сприяти морально-етичному вихованню учнів.

**Обладнання:** Фотопортрет А. де Сент-Екзюпері, виставка книг письменника, тексти казки-притчи у перекладі, музичний запис пісні М. Тарівердієва та М. Добронравова «Зоряна країна».

### Хід уроку

*Найскладніший політ – це політ над собою*

*А. де Сент-Екзюпері*

#### *I. Мотивація навчальної діяльності.*

(Звучить пісня на музику М. Тарівердієва, слова М. Добронравова «Зоряна країна») (Виконує підготований обдарований учень)

- Чому саме цією піснею ми розпочали урок?

(Вона написана про мрійника, який любить небо і зорі, в пісні згадується Екзюпері і Маленький принц. Ця пісня – відгук на творчість письменника і його книгу «Маленький принц»)

- Робота з епіграфом

- Чи кожна людина здатна на політ над собою?

#### *II. Оголошення теми, мети і завдань уроку.*

#### *III. Сприйняття і засвоєння учнями навчального матеріалу.*

1. Ознайомлення з життям і творчістю Екзюпері. (Повідомлення заздалегідь підготовлених учнів)

Дитячі роки – мрії про небо – шлях до письменництва.

2. Історія створення казки «Маленький принц»

#### *Цікава цитата*

*«Сумна і насмішувата казка ця, звичайно, більше для дорослих, ніж для дітей... Над нею і посміхнеться, і посумуєш, а головне – неодмінно замислишся... Ця казка-мудра, і людина, і автор її не тільки поет, але й філософ»*

*Нора Галь*

### 3.Словникова робота.

Казка – це ... (прозовий твір про вигадані, фантастичні події).

Алегорія – це ... (художній засіб, за допомогою якого узагальнене поняття розкривається через конкретні образи)

Притча – це ... (невеликий твір повчального характеру з чітко вираженою мораллю)

### 4. Робота над змістом твору.

#### 1. Читання присвяти.

- Кому присвячує свою книжку автор?

(Своєму другу Леону Верту, він потребує утішання)

- Який висновок щодо світу дорослих і світу дітей робить автор у присвяті?

(Усі дорослі колись були дітьми, але мало хто з них про це пам'ятає)

#### 2. Читання 1 розділу.

- Що і чому втратив оповідач у 6 років?

(Віру в себе; дорослі переконали хлопчика, що він не має хисту до малювання тільки тому, що не зрозуміли його малюнків)

- Чи став оповідач дорослим?

(Дорослим він себе не відчував, лише прагнув пристосуватися до світу дорослих, зрозуміти їх «Я довго жив серед дорослих. Я бачив їх дуже близько. І через це, зізнаюся, не почав думати про них краще».

- Головне почуття героя - ... (сум, відчуття самотності людини, яку не розуміють оточуючі)

#### 3. Читання II розділу.

- Головне почуття оповідача - ... (здивування)



4. Читання III розділу за особами – робота з учнями, які мають акторські здібності.

- Як ви розумієте слова хлопчика: «Якщо йти все вперед та вперед, далеко не зайдем...»

(У переносному значенні ця фраза може означати, що якщо йти все вперед та вперед, не зупиняючись, то не буде часу, щоб знайти друзів, створити власний дім, те, що так важливо для людини. Буде шлях, але не буде щастя від теплих людських стосунків)

5. Читання IV розділу.

- Що нового ми дізналися про дорослих і дітей?

(«Дорослі дуже люблять цифри»; «Діти повинні бути поблажливими до дорослих»)

- Навіщо льотчик купив фарби і олівці?
- Чому дорослий чоловік, який малював востаннє в 6 років, раптом розпочав малювати?
- Чи актуальна проблема «батьків і дітей» у наш час?

#### **IV. Рефлексія. Підведення підсумків уроку.**

М. Львов, російський поет, високо оцінив вклад великої людини Франції у світову літературу.

*Он не вернулся из полета,  
И нет теперь его нигде –  
Ни самолета, ни пилота,*

*Ни на земле, ни на звезде  
Ни обелиска, ни ограды  
Ни урны грустной, ни плиты;  
Куда б, как поздние награды,  
Носила Франция цветы.*

Формулювання висновків.

- Світи дорослих і дітей різні, тому діти і дорослі не завжди розуміють одне одного;
- Іноді дорослі руйнують віру дитини в себе, свої сили;
- Усі дорослі колись були дітьми, але не всі про це пам'ятають

*Обдаровані учні виконують пісню «Ніжність», сл.. М. Добронравова, муз. О. Пахмутової.*

#### ***V. Домашнє завдання.***

1. Дібрати матеріал про подорожі маленького принца.
2. Виписати філософські вислови про сенс життя, його цінності.
3. Творче завдання: намалювати ілюстрації до твору (за бажанням).

## УРОК 2

**Тема:** Планета Маленького принца.

**Мета:** працювати над вдосконаленням виразного читання за особами; розмірковувати над стосунками героїв казки; розкрити сутність алегоричних образів твору; виховувати бажання працювати над собою.

**Обладнання:** Ілюстрації до казки; малюнки школярів, тексти казки-притчи «Маленький принц», фрагмент із фільму «Маленький принц»

### Хід уроку

*Встав уранці, умився, привів себе до ладу –  
й одразу ж упорядкуй свою планету*

А. де Сент-Екзюпері

#### *I. Актуалізація опорних знань.*

1. Продовжити речення.

Притча це - ...

Алегорія – це ...

Казка – це ...

2. Який філософський вислів вам сподобався, чому?

#### *II. Мотивація навчальної діяльності.*

Усне малювання (творче завдання). Якби у вас була власна планета, як би вона виглядала?

*Завдання творчій групі:* використавши кольорові олівці, намалюйте свою уявну планету.

#### *III. Сприйняття і засвоєння учнями навчального матеріалу.*

1. Читання розділу V.

(Використання малюнку – зображення планети Маленького принца)

2. Завдання в групах.

1 група. З якою метою Маленький принц воював з баобабами?

Подумайте, символом чого вони є.

2 група. Якою є Троянда маленького принца? Опишіть її. Чому вона так поводитись?

3 група. Як ви розумієте вислів, який є епіграфом до уроку? Чи мають ці слова переносне значення?

Творча група. Створити опорну схему з а планом.

- Як називалась планета маленького принца?
- Які особливості цієї планети ви помітили?
- Яким чином допомагає захід сонця зрозуміти характер малого?
- Які рослини ростуть на планеті?
- Як на планеті з'явилася троянда?
- Чи тільки рослини можуть знищити планету?
- У якому вивченому нами творі розповідається про людей-руйнівників (Р. Бредбері «Усмішка»)
- За яким правилом маленький принц живе на своїй планеті?

### ***ПЛАНЕТА МАЛЕНЬКОГО ПРИНЦА***



3. Читання VII розділу за особами.

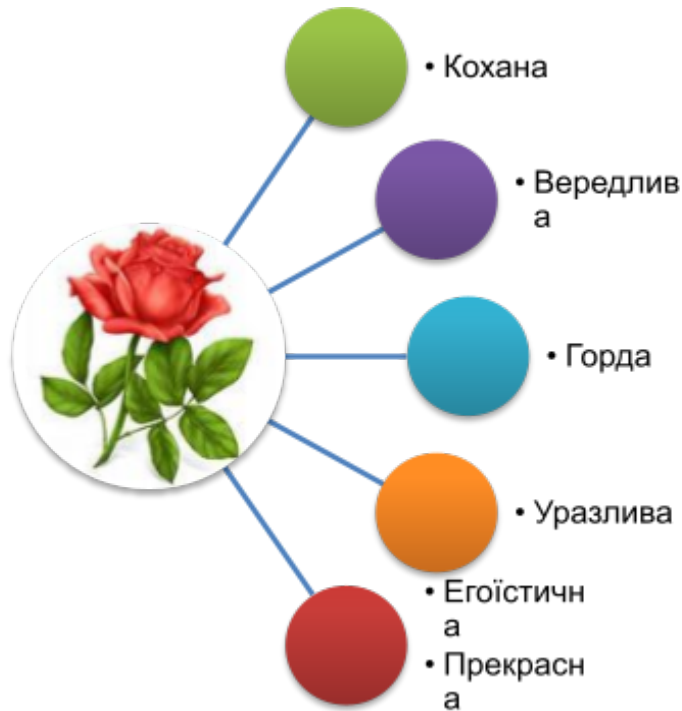
- Чому посварилися льотчик і Маленький принц?
- Чому Маленького принца так хвилювало, «навіщо троянді колючки»?

4. Читання VII, IX розділів за особами

- Розкажіть про характер Троянди.
- Як склалися стосунки маленького принца і Троянди?

- Чому Маленький принц вирішив залишити свою планету?
- Яких висновків дійшов герой казки?
- Так я був ще дуже молодий, я ще не вмів любити»
- Що означає любити?

(Розуміти, підтримувати, прощати...)



- Чому квітка приховувала свою любов до маленького принца?
- Чому хлопчик залишив свою планету і свою квітку?

#### ***IV. Рефлексія. Підбиття підсумків.***

Запис у зошиті

Причина подорожі Маленького принца – образа на квітку.

Мета подорожі Маленького принца – подорожуючи, чогось навчитися і придбати друзів.

#### ***V. Домашнє завдання.***

1. Дібрати підписи – цитати до малюнків з розділів VII-IX.
  2. Творче завдання.
- Скласти кросворд за змістом прочитаних розділів.

### **УРОК 3**

**Тема:** Зоряна мандрівка Маленького принца. Роздуми про вищі цінності людського життя та його сенс у казці-притчі А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц»

**Мета:** з'ясувати філософський зміст казки; поглиблювати навички аналізу тексту, навчати робити узагальнення й висновки; розвивати творчу уяву, логічне мислення, навички виразного читання; допомагати учням розбиратися у складних філософських питаннях про сенс людського існування

**Обладнання:** тексти казки-притчі «Маленький принц»; ілюстрації А. де Сент-Екзюпері до твору; малюнки школярів.

### **Хід уроку**

*Треба шукати серцем...*

*А. де Сент-Екзюпері*

#### ***I. Актуалізація опорних знань учнів***

1. Бесіда.

- 1) Дайте визначення філософської казки-притчі.
- 2) У чому полягає її відмінність від народної та літературної? 3) Як ви думаєте, що у своїй казці письменник вигадав, а що] взяв із життя?

2. Перевірка письмових робіт, виконаних удома.

Дати тлумачення підібраним висловам про сенс буття. (Учні пояснюють вислови після зачитування виписаного.)

#### ***II. Оголошення теми, мети і завдань уроку***

#### ***III. Сприйняття і засвоєння учнями навчального матеріалу***

1. Обговорення проблемних запитань.

- 1) Що означає «шукати серцем»?
- 2) Хто з героїв твору, на вашу думку, «шукає серцем»?

2. Індивідуальна робота за картками.



- 1) У чому, на думку автора, полягає відмінність між дорослими і дітьми?
- 2) На чиєму боці письменник?

Картка № 2

- 1) Яке ваше перше враження від Маленького принца? Де він живе?
- 2) Створіть його словесний портрет (деталі портрета, поведінки)

Картка № 3

- 1) Як маленький принц сприймав світ?
- 2) Подумайте, чому він не хотів прив'язувати баранця?
- 3) Як ви розумієте фразу: «Якщо йти тільки прямо, далеко не підеш»?

Картка № 4

- 1) Якою є Троянда Маленького принца. Опишіть її.
- 2) Чому вона так поводитися?

Картка № 5

- 1) З якою метою Маленький принц воював з баобабамі?
- 2) Подумайте, символом чого вони є?

Картка № 6

- 1) Чому Маленький принц вирушив у подорож? Зачитайте відповідні рядки з тексту.
- 2) Як до цього поставилася Троянда?

3. Бесіда з елементами аналізу тексту казки-притчі.

*Мандрівка I (розділ X).*

**Образ короля**

- 1) Хто жив на першому астероїді? (Король.)
- 2) Яка фраза є ключовою для розуміння цього образу? («Він не знав, що світ для королів дуже спрощений. Для них у люди — піддані».)

- 3) Як ви розумієте фразу: «Себе судити набагато важче, ніж інших. Якщо ти зможеш судити самого себе, то ти справді мудрий»?
- 4) Як ви вважаєте, чи здатен король «судити себе»? Він мудрий чи ні?
- 5) Чому Маленький принц не хотів залишатися на цій планеті (Бо там панувала безглуздість.)

*Мандрівка 2 (розділ XI).*

### **Образ честолюбця**

- 1) Що вразило Маленького принца на планеті честолюбця? Що залишилося для нього незрозумілим?
- 2) Яка фраза допомагає розкрити образ честолюбця? («Честолюбці не чують нічого, крім похвал».)
- 3) Уособленням якої риси є честолубець? (Пихатості.)

*Мандрівка 3 (розділ XII).*

### **Образ пияка**

- 1) Чому Маленькому принцу стало невесело на планеті пияка?
- 2) Навіщо той так пив? (Щоб забути про совість».)
- 3) Подумайте, символом чого є цей образ. (Символом вад, яких багато у людей.)

*Мандрівка 4 (розділ XIII).*

### **Образ ділка**

- 1) Чим займався ділок? (Рахував зорі, записував підрахунки на папірці і складав їх у ящик.)
- 2) Чи була його діяльність доцільною? (Ні, швидше безглуздою, непотрібною.)
- 3) Для чого діловій людині зорі? (Щоб бути багатим.)
- 4) Чому Маленький принц сказав, що ділок думає так само, як і пияк? У чому їхня подібність? (Вони нікому це потрібні.)
- 5) Який підсумок зробив герой, прощаючись із діловою людиною? («А зіркам від тебе немає ніякої користі».)

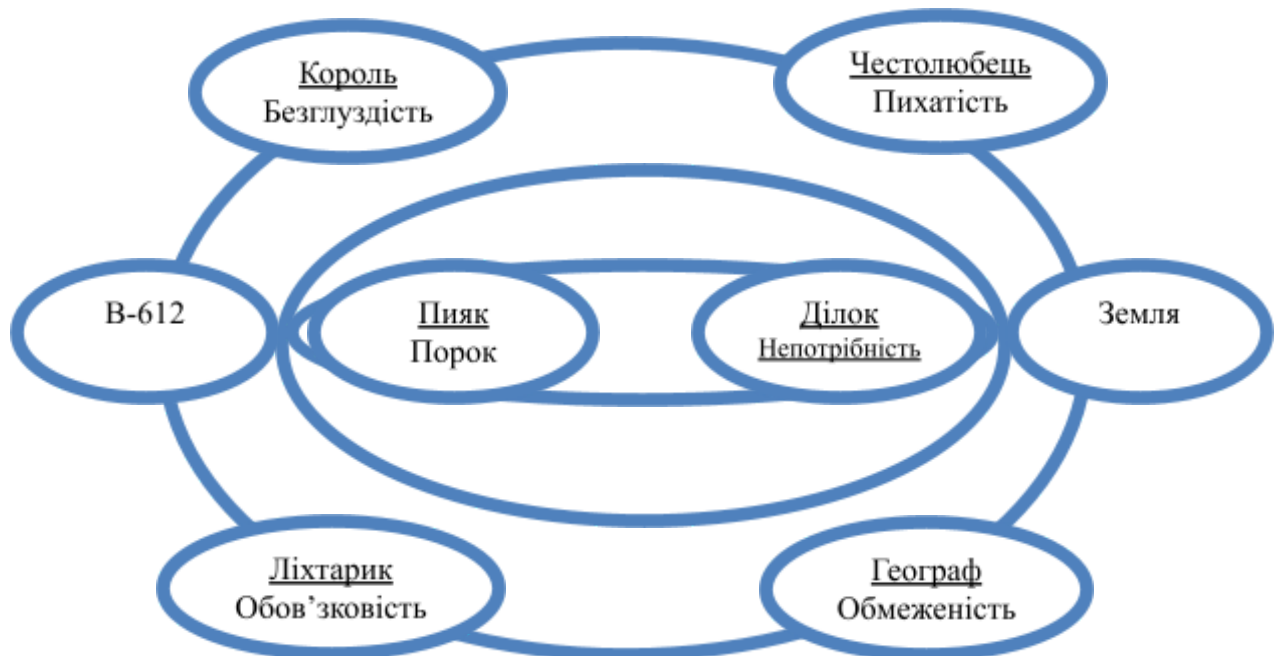
*Мандрівка 5 (розділ XIV).*

## Образ ліхтарика

- 1) Чому Маленький принц вирішив, що у «роботі ліхтарника все ж таки є сенс»?
- 2) У чому цей сенс полягає? («Це по-справжньому корисно, тому що красиво».)
- 3) Яку головну рису можна виділити у характері ліхтарика?  
*Мандрівка 6 (розділ XV).*

## Образ географа

- 1) Чим займався географ?
  - 2) Яка фраза є ключовою для розуміння цього образу? («Географ надто важлива особа, йому ніколи байдикувати»).
  - 3) Яке враження справив географ на гостя?
  - 4) Яка риса вдачі географа робить його образ не зовсім приємним? (Обмеженість.)
4. Узагальнення результатів бесіди. Колективне складання схеми «Зоряна мандрівка Маленького принца» (система планет твору).



5. Узагальнююча бесіда.

## Зоряна система світу дорослих

1) Про що дізнався Маленький принц під час мандрівки? (Він зіткнувся з багатьма різними рисами людей).

2. Що зрозумів герой? (Шлях до істини нелегкий. Доводиться бачити багато негативного, проходити через різні випробування)

3) Подумайте, чи мав хтось із господарів астероїдів високі моральні принципи?

4) Як ви гадаєте, схема зоряної системи, складеної на уроці, характерна для світу дітей чи дорослих? Чому? (Для світу дорослих)

6. Робота за ілюстраціями А. де Сент-Екзюпері.

1) Чому малюнки Сент-Екзюпері схожі на дитячі?

2) Хто їх намалював? (Льотчик, коли йому було 6 років.)

3) Про що свідчать ці малюнки? (Про те, що між людьми нема взаєморозуміння, бо люди не хочуть і не можуть зрозуміти одне одного.)

4) Згадайте, хто зрозумів малюнки льотчика? (Маленький принц. Чому? (Бо він був дитиною, тобто чистим душею.)

#### ***IV. Закріплення вивченого матеріалу***

1. Робота з епіграфом.

1) Як ви розумієте слова Сент-Екзюпері, які є епіграфом до уроку?

2) Хто, на вашу думку, здатний шукати серцем: діти чи дорослі?

2. Запитання для контролю.

#### **Здатність «шукати серцем»**

1) Як ви розумієте фразу: «Тільки діти знають, що шукають»?

2) Чому, на думку автора, дорослі втрачають цю здатність?

3) Хто з героїв казки здатний «шукати серцем»? (Маленький принц.)

4) У чому, на вашу думку, полягає символічне значення зоряної подорожі героя? (Людина увесь час перебуває, у пошуку. Подорож Маленького принца — це шлях до пізнання світу, шлях до істини.)

#### **Образи-символи**

5) Як ви думаєте, образи мешканців планет реальні чи символічні? (Це образи-символи, що є втіленням різних проявів людського єства.)

### 3. Рефлексія

Шукати серцем означає прагнути пізнати істину, сенс буття через моральні принципи. Для цього треба бути чистим душею, як дитина. На жаль, дорослі часто втрачають цю чистоту, забувають про свою «внутрішню батьківщину» — дитинство. Мудра казка А. де Сент-Екзюпері змушує замислитися над тим, чи правильно ми живемо, які цінності сповідуємо. Дітей казка ненав'язливо повчає, готуючи до вибору правильної життєвої дороги.

### ***V. Домашнє завдання***

Дібрати матеріал про подорож Маленького принца на Землю. Подумати над запитанням: «Які нові для себе істини відкрив Маленький принц під час перебування на Землі?».

**Тема:** Політ до людей, або як стати щасливим на своїй планеті. Розкриття основ духовно осмисленого життя. Проблема персональної відповідальності за вчинок.

**Мета:** розкрити філософський зміст казки, її проблематику; навчати робити узагальнення й висновки; розвивати логічне мислення, навички виразного читання, зв'язного мовлення; сприяти вихованню високих моральних якостей школярів, відповідальності за свої вчинки

**Обладнання:** текст твору А. де Сент-Екзюпері.

### **Хід уроку**

*У кожної людини свої зорі...*

*Бути людиною — це відчувати відповідальність.*

*А. де Сент-Екзюпері*

#### ***I. Мотивація навчальної діяльності***

##### **Вступне слово вчителя.**

Коли настає таємнича ніч, на небі з'являються зорі. Ці яскраві й незвичайні квіти неба притягують погляди й душі людей. Одні довіряють їм найпотаємніше, інші — освідчуються в коханні, хтось загадує бажання, а комусь вони служать дороговказами.

А ще, дивлячись на неосяжний простір зоряного неба, відчуваєш себе маленьким та беззахисним, і охоплює якесь нестримне бажання бути щасливим.

Про те, як знайти дорогу до щастя, що означає бути щасливим на своїй планеті,— філософська казка-притча А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц».

#### ***II. Оголошення теми, мети і завдань уроку***

Постановка проблемного запитання.

Як стати щасливим на своїй планеті?

#### ***III. Актуалізація опорних знань учнів***

Бесіда.

**Планета Маленького принца**

1) Згадайте, де жив Маленький принц? (На маленькій планеті, астероїді В-612.)

2) Опишіть його планету. Що на ній було? (Трави корисні й шкідливі, баобаб, троянда.)

3) За яким правилом жив герой? (Вставши вранці, вмийся прибери свою планету.)

4) Подумайте, у чому полягає символічне значення опису маленької планети героя. (Маленька планета стає уособленням усього того, що має кожна людина: дім, квартира, вулиця, місто.)

5) Чого не вистачало Маленькому принцу? (У нього не було друга.)

6) Як ви вважаєте, чи міг стати його другом хто-небудь із жителів тих планет, де він уже побував? (Ні.)

### **Завдання в групах**

#### **Група 1**

1. Визначити, яку роль довелося зіграти маленькому принцу на планеті короля.

2. Знайти в тексті або самостійно сформулювати висновки, які робить маленький принц після відвідин планети короля.

#### **Група 2**

1. Визначити, яку роль довелося зіграти маленькому принцу на планеті честолюбця.

2. Знайти в тексті або самостійно сформулювати висновки, які робить маленький принц після відвідин планети честолюбця.

#### **Група 3**

1. Визначити, яку роль довелося зіграти маленькому принцу на планеті пияка.

2. Знайти в тексті або самостійно сформулювати висновки, які робить маленький принц після відвідин планети пияка.

#### **Група 4**

1. Визначити, яку роль довелося зіграти маленькому принцу на планеті ділка.

2. Знайти в тексті або самостійно сформулювати висновки, які робить маленький принц після відвідин планети ділка.

### **Група 5**

1. Визначити, яку роль довелося зіграти маленькому принцу на планеті ліхтарника.

2. Знайти в тексті або самостійно сформулювати висновки, які робить маленький принц після відвідин планети ліхтарика.

### **Група 6**

1. Визначити, яку роль довелося зіграти маленькому принцу на планеті географа.

2. Знайти в тексті або самостійно сформулювати висновки, які робить маленький принц після відвідин планети географа.

## ***IV. Сприйняття і засвоєння учнями навчального матеріалу***

1. Обговорення проблемної ситуації.

— Подумайте, чому Маленький принц після тривалої зоряної подорожі прилетів на землю? (Тому що казка про земні проблеми, а не про космічні.)

2. Переказ тексту.

### **Казка про земні проблеми**

— Розкажіть, якою зображена у казці Земля (розділ XVI).

3. Бесіда.

### **Трагедія героя на Землі**

*«Уроки» Маленького принца*

1) Чому автор пише: «Земля — планета не проста»? Поясніть.  
(Реальне життя — річ складна.)

2) Як почувався на Землі Маленький принц? (Самотньо.)

3) Кого шукає він на Землі? Чи знайшов герой те, що шукав?  
(Герой шукає людей, а бачить тільки високі гострі скелі.)



4) Чому Маленький принц заплакав? (Він відчув себе безсилим і самотнім.)

5) Яку трагедію пережив герой на Землі? (Дорога привела його в сад, де росли троянди. їх було дуже багато. Виявилося, що його квітка не була унікальною.)

6) Подумайте, яку проблему порушує автор у цьому розділі (розділ XX). (Маленький принц зрозумів, як він помилявся. Квітка його гордості й утіхи виявилася звичайною трояндою і втратила свою неповторність. Маленький принц теж боїться втратити себе, загубитися у світі, стати таким, як усі.)

7) Хто допоміг Маленькому принцу? (Лис.)

4. Творчі завдання.

### **Філософія Лиса**

1) Подумайте, які істини відкрив Лис героєві.

2) Знайдіть у тексті вислови, що розкривають погляди Лиса. Дайте тлумачення цих фраз. («Нема нічого досконалого на світі». «Люди усі однакові». «Пізнати можна тільки те, що приручив». «Мова — джерело непорозуміння». «Треба бути терплячим».)

5. Евристична бесіда.

*Моральний зміст твору*

### **Секрет Лиса**

1) У чому, на вашу думку, полягає мудрість фрази Лиса: «Ти завжди відповідаєш за того, кого приручив»? (Якщо ти дозволив кому-небудь увійти у твій «мікросвіт» або сам увійшов до когось, ти мусиш відповідати за цю людину.)

2) Який секрет відкрив Лис герою? («Добре бачить тільки серце. Найголовнішого очима не побачиш».)

3) Що мається на увазі під словом «найголовніше»? (Світ, людину потрібно відчувати душею.)

4) Чому після всього Маленький принц ще більше полюбив троянду? (Бо це була його троянда. А ми найбільше любимо те, у що вклали душу.)

6. Бесіда з елементами аналізу (за розділами XXIV—XXV).

### **Криниця - символ істини**

1) Чому льотчик і Маленький принц прийшли до криниці? (їх обох мучила спрага.)

2) Як ви розумієте фразу: «Вода буває потрібна і серцю»?

3) Подумайте, символом чого є криниця? (Символом істини, що відкривається людині.)

7. Коментоване читання тексту.

(Від слів: «Криниця, до якої ми прийшли, була не така, як інші ...» до слів «... я теж був щасливий...».)

*Завдання для коментаря.*

1) Подумайте, чому герої стали щасливими? (Бо вони після довгих пошуків нарешті пізнали істину.)

2) Маленький принц сказав льотчикові: «І ти утішся!». Що це означає? (Це слова із Нагірної проповіді з Біблії. Їх смисл у тому, що, пізнавши усі страждання на шляху до істини, ти обов'язково знайдеш спокій і втіху.)

8. Бесіда.

### **Зміст фіналу казки**

1) Як зрозуміти фінал казки?

2) Як Маленький принц пояснював свою смерть? Як ви розумієте його слова?

3) Чому він подарував льотчикові зорі?

9. Узагальнююче слово вчителя.

*Фінал твору (його тлумачення).*

Маленький принц помирає. Та читач бачить смерть його фізичного тіла. А душа героя перероджується. Маленький принц не помер, а переродився в іншу форму, значно вищу — духовну. Він помирає, Щоб воскреснути у тих зорях, які подарував льотчикові. Зорі стають символом високого й прекрасного, що існує в людині. Зоряний світ душі посилається усім нам від народження, та не завжди люди бережуть його.

## ***V. Закріплення вивченого матеріалу***

### **1. Робота з епіграфами**

1) Як ви розумієте слова: «У кожної людини свої зорі»? (Усі ми різні, але для всіх є щось спільне: моральні основи життя, духовність.)

2) Як слова другого епіграфа перегукуються зі словами Лиса про те, що «людина відповідає за того, кого приручила»?

3) Доберіть синонім до слова *приручати*. (Піклуватися)

### **2. Бесіда**

## **Основи духовно осмисленого життя**

1) Як стати щасливим на своїй планеті?

2) Які основи духовно осмисленого життя закладає А. де Сент-Екзюпері у своїй казці?

## ***VI. Рефлексія***

А. де Сент-Екзюпері разом зі своїм улюбленим героєм Маленьким принцем лине у вічному польоті до людей із нагадуванням, що всі вони живуть на єдиній планеті. В ім'я її збереження потрібно змінитися духовно, очиститися від вад, забути непорозуміння, прагнути до самовдосконалення, берегти чистим світ своєї душі. І тоді ти будеш щасливим на своїй планеті.

## ***VII. Домашнє завдання***

Дібрати матеріали про стосунки головного героя з іншими персонажами казки-притчі.

## **УРОК 5**

**Тема:** Поетизація у казці чистих людських відносин.

**Мета:** поглиблювати навички аналізу художнього тексту; навчати умінню узагальнювати прочитане; розвивати навички виразного читання, переказу, зв'язного мовлення; сприяти морально-етичному вихованню школярів.

**Обладнання:** тексти казки «Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері; ілюстрації до твору; виставка учнівських робіт

### **Хід уроку**

*Людське життя схоже на книгу,  
у якій не вистачає багатьох сторінок*

*Акутагава Рьоноске,  
японський письменник*

***I. Оголошення теми, мети і завдань уроку.***

***II. Актуалізація опорних знань учнів***

Робота з епіграфом.

1) Як ви розумієте слова японського письменника, що слугують епіграфом уроку?

2) Які сторінки, на вашу думку, мають бути обов'язковими в «книзі людського життя», щоб людина була щасливою? (Дім, рідні, близькі, друзі, здоров'я, професія тощо.)

***III. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу***

1. Слово вчителя

**Як навчитися читати книгу людських взаємин**

Стосунки між людьми — річ складна і неоднозначна. Ми усі різні, у нас різні погляди, принципи. Тому по-різному ми ставимося до світу, до оточуючих. Протягом життя кожен із нас спілкується з величезною кількістю людей. Усе це залишає певний слід у нашій душі. Ми весь час учимося читати книгу людських взаємин.

2. Бесіда.

**Маленький принц у стосунках з іншими**

1) Книга життя Маленького принца дуже тоненька, адже він ще мало прожив. Яких сторінок, на вашу думку, у ній не вистачає? (Сторінок, на яких би розповідалося про друзів Маленького принца. Він дуже самотній на своїй планеті. У нього немає нікого, крім Троянди.)

2) Згадайте, чому Маленький принц полетів зі своєї планети? (Він хотів знайти друзів.)

3) Чи хотіли б ви дружити з Маленьким принцем? Чому?

4) Як ви думаєте, чи був би він надійним другом?

5) Яка риса вдачі виявилася у Маленького принца в стосунках із Трояндою? (Вірність.)

6) Яким був Маленький принц у стосунках з іншими? (Добрий щирий.)

7) Подумайте, чому герой вважає, що саме ліхтарник міг бути його другом? («Бо він не думав про себе». Маленький принц боявся егоїстів.)

8) Чому Троянда часто засмучувала Маленького принца? (Вона була егоїстичною. Він уперше зустрівся з егоїзмом.)

9) Які істини стосовно дружби відкрив Маленькому принцові Лис? («Немає таких торгашів, що продавали б друзів, і тому люди не мають друзів», «Треба бути терплячим».) Як ви їх розумієте?

10) Чи згодні ви з Лисом, який сказав: «Мова — це джерело непорозуміння»? Чому? (Просто люди не завжди задумуються над тим, що говорять.)

3. Переказ тексту.

— Розкажіть про-зустрічі Маленького принца зі стрілочником, торговцем, льотчиком.

4. Робота з текстом.

### **Маленький принц і льотчик**

1) Що приваблювало льотчика, дорослу людину, у Маленькому принцові? Знайдіть відповідні цитати в тексті. («Найзворушливіше у цього Маленького принца — його вірність квітці, образ троянди, який сяє у ньому, ніби полум'я світильника, навіть коли він спить...»), «І я зрозумів, що він ще

тендітніший і ще безборонніший, ніж здається. Треба старанно берегти світильники: порив вітру може погасити їх».

2) Чому льотчикові було шкода прощатися з Маленьким принцем? (Бо хлопчик був щирим, добрим, відкритим. А людям так часто цього не вистачає у стосунках.)

3) Як ви розумієте фразу льотчика: «Для вас, тих, хто теж полюбив Маленького принца, як і для мене, світ буде інший...»?

4) Чому, на вашу думку, дорослі не завжди розуміють дітей? (Бо дорослі втрачають чистоту душі.)

#### ***IV. Закріплення вивченого матеріалу***

1. Запитання для контролю.

1) Якими мають бути людські стосунки?

2) Яким життєвим принципом навчив вас Маленький принц?

2. Рефлексія

#### **Життєві принципи Маленького принца**

У своїй казці А. де Сент-Екзюпері показує, що між людьми мають бути чисті, душевні стосунки. Людям слід бути добрими, відвертими, щирими, вірними. І тоді у світі стане менше проблем. Якби люди це зрозуміли, їм стало б набагато краще жити.

#### ***V. Домашнє завдання***

Повторити поняття «алегорія». Знайти алегоричні образи у творі А. де Сент-Екзюпері.

**Тема:** Алгоритичні образи. Головні життєві цінності у казці.

**Мета:** донести до учнів алгоритичний зміст казки А. де Сент-Екзюпері;  
розвивати навички аналізу художнього тексту, узагальнення  
прочитаного, логічне мислення, зв'язне мовлення; сприяти  
морально-етичному вихованню школярів.

### **Хід уроку**

***Життя – це безперевний ланцюг власних відкриттів***

***Г. Гауптман***

***німецький письменник***

***I. Оголошення теми, мети і завдань уроку.***

***II. Актуалізація опорних знань учнів***

Робота з епіграфом.

- 1) Як ви розумієте зміст епіграфа?
- 2) Як ви вважаєте, чи обмежуються життєві відкриття віком? (Мабуть, що ні. Адже людина вчиться усе життя.)
- 3) Які відкриття ви зробили для себе, вивчаючи казку «Маленький принц»?

***III. Сприйняття і засвоєння учнями навчального матеріалу***

1. Обговорення проблемного запитання.

**Відкриття Маленького принца**

Які відкриття зробив Маленький принц під час своєї подорожі рожі?  
Назвіть їх, розкажіть про них.

(— Дізнався, що світ великий.

— Що світ населений різними людьми.

— Усі вони сповідують різні моральні принципи.

— Людина протягом життя шукає шлях до істини.

— Треба бути терплячим.

— Кожен відповідає за того, кого приручив.

— Головне — не втратити свою унікальність;

— Добре бачить тільки серце.)

## 2. Бесіда.

1) Як ви думаєте, відкриття Маленького принца стосуються тільки дітей чи й дорослих теж? (Усіх.)

2) У чому полягає важливість цих відкриттів? (Усі вони гуманні за своєю сутністю.)

## 3. Творче завдання.

— Наведіть приклади втілення названих принципів у казці.

## 4. Бесіда (продовження).

1) Яке значення мав ряд відкриттів для Маленького принца?

2) Яке ваше власне ставлення до цих проблем?

3) У чому, на вашу думку, полягає актуальність цих проблем сьогодні?

## 5. Словникова робота.

— Пригадайте, що таке алегорія? (*Алегорія* (грец.— іномовлення) — спосіб двопланового художнього зображення, що ґрунтується на приховуванні реальних осіб, явищ, предметів під конкретними художніми образами із відповідними асоціаціями та характерними ознаками прихованого. Алегорія ґрунтується на асоціативному переосмисленні самої сутності явищ і предметів у їх сукупності.)

У яких літературних жанрах використовується алегорія? (У байках.)

## 6. Творче завдання.

### **Алегоричні образи твору**

1) Знайдіть алегоричні образи у творі, поясніть їх.

(Мешканці планет, на яких побував Маленький принц, є втіленням різних проявів людського єства; троянда — символ краси; баобаби — зло; Лис, змія — мудрість; криниця, вода — істина, що відкривається людині.)

2) Яка їхня роль у творі? (Вони допомагають авторові глибше розкрити філософський зміст казки, наводять читача на глибокі роздуми над життям, змушують замислитися над його сенсом.)

## ***IV. Закріплення вивченого матеріалу***

### 1. Запитання для контролю.



- 1) У чому полягає алегоричний зміст казки?
  - 2) У чому її виховне значення?
2. Розгадайте кросворд і у виділених клітинках ви прочитаєте назву прийому, який використовує автор.
1. Рослина, яку вирощував Маленький принц. (Троянда.)
  2. Той, хто відкрив істину Маленькому принцю. (Лис.)
  3. Господар другої планети. (Честолюбець.)
  4. Почуття, яке охопило Маленького принца, коли він розлучився з Трояндою. (Горе.)
  5. Господар першої планети (Король)
  6. Господар шостої планети (Географ)
  7. Господар четвертої планети (Ділок)
  8. Господар третьої планети (Пияк)
- (Художній прийом – алегорія)

#### ***V. Домашнє завдання***

Повторити жанрові ознаки притчі. Скласти тести для взаємоопитування.

